

Jewish Community Center ul. Miodowa 24

Warsztaty, „Uchodźcy- kryzys czy szansa?”

RELACJA

Wstęp

Na pewno nie skłamiemy, gdy stwierdzimy, że problematyka migracji ludności jest jednym z najbardziej zaniedbanych tematów w naszym społeczeństwie. W naszym mniej lub bardziej wygodnym życiu, zajęci swoimi codziennymi sprawami, bombardowani news'ami, twitt'ami, mem'ami i innymi mało rzetelnymi informacjami, nie jesteśmy skłonni do refleksji i zastanowienia się nad ważnymi procesami zachodzącymi na świecie. Niewątpliwie do tych procesów zalicza się migracja. Problem migracji wydają się istotny, również z powodu wzrostu siły i znaczenia ugrupowań nacjonalistycznych i ksenofobicznych w Polsce i Europie. Skrajne ugrupowania odzyskują żywotność, głównie dzięki wzbudzaniu strachu przed emigrantami. Wychodząc naprzeciw tym okolicznościom, z problematyką migracji ludności postanowiła zmierzyć się grupa KOD Edukacja Małopolska.

Dlaczego warsztaty?

Po pierwsze, ważny jest krąg osób do których zostanie skierowana informacja. W tym celu narodził się pomysł „szwedzka książka”. „Szwedzka książka”- z powodu biedy, analfabetyzmu, oraz braku treści drukowanych - to książka przekazywana ustnie. Uczestnicy warsztatów wykonują pracę; zdobywają i przyswajają wiedzę, konfrontują ją w dyskusji oraz przekazują własne przemyślenia. Po drugie, w dzisiejszym świecie - mas-mediów, mediów społecznościowych, szybkiej informacji oraz krótkich, hasłowych zdań - potrzebna jest odpowiednia forma przekazu. Powinien być skondensowany, a jednocześnie pobudzać do refleksji, interesujący i prosty w odbiorze, a równocześnie rzetelny i zgodny z faktami, wzbudzać głód wiedzy, a nie dawać „gotowych” odpowiedzi. Program warsztatów „Uchodźcy – kryzys czy szansa?” jest więc skierowany do osób chcących poszerzyć swoje horyzonty w temacie migracji. Celem warsztatów jest; zaznajomienie uczestników z kluczowymi problemami migracji, zachęcenie do poszerzenia wiedzy oraz dzielenie się opiniami w trakcie i po spotkaniach.

Początek

Pierwsze warsztaty z cyklu „Uchodźcy – kryzys czy szansa?” odbyły się 15-tego maja w Krakowie w budynku JCC przy ulicy Miodowej 24 o godzinie 16⁰⁰. Organizatorami i pomysłodawcami warsztatów byli Paulina Kramarz (Koordynator grupy KOD Edukacja) oraz Tomasz Wojciechowski (zwany dalej Moderatorem). Zaproszonymi gośćmi była profesor psychologii kulturowej i religioznawca na Uniwersytecie Jagiellońskim pani Halina Grzymała - Moszczyńska oraz wolontariuszka z greckiego obozu dla uchodźców w Idomeni pani Katarzyna Corominas. Na początku spotkania Moderator przedstawił i przywitał gości oraz organizatorów, opisał także, cel i charakter warsztatów. W następnej kolejności Moderator poprosił uczestników o przedstawienie się i podanie skąd przybyli.

Panel

Część panelową otworzyła prezentacja Pauliny Kramarz. Prezentacja skupiała się, na klimatycznych podłożach współczesnej migracji oraz konfliktów na świecie. W prezentacji przytoczone zostały między innymi badania [Kelley i in., 2015](#) oraz [De Châtel 2014](#). Poruszają

one problem suszy, która nawiedziła „Żyzny Półksiężyc” w latach 2006-2010. Susza była jedną z przyczyn wysokiej migracji z obszarów wiejskich do miast. Zdaniem naukowców; skorumpowany i łamiący prawa człowieka reżim Baszszara al-Asada, istniejące wcześniej napięcia i podziały, arabska wiosna z 2011 roku, narastające niezadowolenie i frustracja oraz „szok demograficzny”¹ w dużych miastach, były głównymi przyczynami wybuchu wojny domowej w Syrii. Na koniec prezentacji wyemitowany został film „If The World Were 100 People”². Film w interesujący sposób przedstawia światowe statystyki demograficzne. Pokazuje podział ludności według: wieku, religii, języka, dochodów, poziomu wykształcenia, dostępu do wody czy internetu.

Kolejnym prelegentem była pani profesor Halina Grzymała – Moszczyńska. Pani profesor „zajmuje się problematyką adaptacji emigrantów od 25 lat”³. W zeszłym roku razem z grupą szwedzkich psychologów z uniwersytetu w Uppsali, prowadziła badania wśród syryjskich uchodźców w Turcji. Dowiedzieliśmy się, że prace prowadzone były wśród uchodźców przebywających poza obozami. Tureckie władze zabraniają badań w obozach. Pani profesor powiedziała także, że syryjscy uchodźcy nie aplikują o przyznanie statusu uchodźcy w Turcji. Dla większości Syryjczyków Turcja jest przejściowym miejscem pobytu, co wiąże się ze „zranioną pamięcią” oraz Gminą Södertälje w Szwecji. W 1915 roku w Imperium Osmańskim dokonano ludobójstwa Ormian. Jak zauważyła pani profesor czystka etniczna miała szerszy zasięg, a pamięć tamtych wydarzeń nadal jest obecna wśród Syryjczyków. „Zraniona pamięć” ludobójstwa nie pozwoli zbudować im w Turcji nowego domu. Natomiast Gmina Södertälje będąca dużym skupiskiem społeczności syryjskiej w Szwecji, często jest docelowym miejscem emigracji. W wystąpieniu prof. Halina Grzymała – Moszczyńska usłyszeliśmy też o przyczynach emigracji z Syrii. Jednym z powodów emigracji są działania Islamic State of Iraq and Sham- nazywane przez uchodźców „rzymieszkami”, a nie państwem - na przykład. porywanie dzieci dla okupu. Jeśli okup nie zostanie zapłacony w ciągu trzech dni, porywacze mordują dziecko. Powodem emigracji wysokiej liczby młodych mężczyzn jest przede wszystkim przymusowy pobór do wojska (milicji) prowadzony przez strony konfliktu, a także przeważający model rodziny poszerzonej⁴. Cała rodzina zbiera środki dla przemytników, a zadaniem młodych Syryjczyków jest jej sprowadzenie. Poruszany był też temat wywiadów przeprowadzanych wśród uchodźców. Wiemy z nich m. in. o dobrym poziomie wykształcenia przebywających w Turcji Syryjczyków. Na pytania, czego chcą lub oczekują od nas emigranci; w znacznej mierze odpowiadali, że chcą prowadzić życie z godnością. Pani profesor zachęcała również do odwiedzenia Muzeum Emigracji w Gdyni.

Ostatnim etapem części panelowej była relacja pani Katarzyna Corominas z jej pobytów w obozie dla uchodźców w Idomeni. Jedną z uwag poczynionych przez prelegentkę dotyczyła zróżnicowania wśród przebywających tam uchodźców. Przebywają tam uchodźcy, różnych narodowości, grup etnicznych i religijnych. Z relacji pani Katarzyny dowiedzieliśmy się, że obóz w Idomeni jest przystankiem w ich drodze, głównie do Niemiec i Szwecji. Z powodu możliwości nie przyznania im azylu i odesłania do Turcji nie udają się do lepszych, ale zamkniętych obozów finansowanych ze środków UE. W relacji mogliśmy zobaczyć zdjęcia i filmy z obozu. Dzięki temu uczestnicy zobaczyli, jak w praktyce funkcjonuje obóz dla uchodźców. Poznali podstawowe potrzeby i troski emigrantów oraz sposoby dystrybucji środków materialnych, a także próby udzielania im mentalnego wsparcia. Dowiedzieli się więcej o działających na miejscu wolontariuszach oraz poznali ich pracę „od kuchni”.

---

¹ <http://naukaoklimacie.pl/aktualnosci/raport-globalnie-ocieplenie-a-rewolucja-w-syrii-82elacja>

² <https://www.youtube.com/watch?v=QFrqTFRy-LU>

³ <http://naukawpolsce.pap.pl/spoleczenstwo/news.406291.jaka-pomoc-dla-uchodzcow.html>

⁴do, której zaliczamy „więcej niż dwa pokolenia, żyjące i zamieszkujące razem. Do tych zalicza się również dziadków, ciotki, wujków, kuzynki”

http://www.rodzina.ipjp2.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=803:socjologiczne-aspekty-rodziny&catid=179&Itemid=332

Dyskusja

Po krótkiej przerwie Moderator zaprosił publiczność do dyskusji. Dyskutanci poruszali przede wszystkim problem naszego stosunku do przybyszów. Zadawano sobie pytania i stawiano odpowiedzi w temacie wystarczającego poziomu empatii i tolerancji w naszym społeczeństwie. Nie tylko w stosunku do uchodźców z Afryki i Bliskiego Wschodu, ale także do pracujących i uczących się w Polsce Ukraińców, Białorusinów czy Wietnamczyków. W sali padały argumenty i opinie, które opowiadały się zarówno „za” jak i „przeciw”. Według części uczestników zabierających głos podczas dyskusji w Polsce można zaobserwować wzrost strachu i obaw przed emigrantami, może to wynikać z braku wiedzy i informacji wśród Polaków. Na zakończenie Moderator podziękował gościom i publiczności za wzięcie w dyskusji oraz zaprosił do udziału w następnych warsztatach.

Podsumowanie

Wydaje się, że problematyka migracji jest tematem wartym kontynuacji dla grupy KOD Edukacja. Jedne warsztaty nie są w stanie pokazać odpowiednio szerokiego spojrzenia na problem migracji na świecie. Kolejnym argumentem za kontynuacją jest żywa dyskusja wśród publiczności podczas warsztatów. Formuła „szwedzkiej książki”⁵ jest interesująca i ma szanse powodzenia. Po za tym ciężko sobie wyobrazić, aby grupa KOD Edukacja pozostawała obojętna na tak palący problem. Należy sobie jednak zadać pytanie, czy naprawdę jesteśmy zainteresowani pogłębieniem wiedzy w temacie migracji? W audycji radia TOK FM bp Tadeusz Pieronek powiedział, że jesteśmy przeciwko przyjmowaniu uchodźców, ponieważ „nie chcemy się dzielić”. Prawdopodobnie brak nam dostatecznej wiedzy. Być może jednak jesteśmy świadomymi ignorantami, bo tak wygodniej?

Podziękowania dla:

Jewish Community Center, za udostępnienie sali.

Podziękowania i Gratulacje dla:

Pani prof. Haliny Grzymały – Moszczyńskiej, za interesujący i pouczający wykład.

Pauliny Kramarz, za organizację i prezentację.

Pani Katarzyny Corominas, za emocjonującą relację.

Moderatora (zwanego dalej Tomaszem Wojciechowskim ☺), za prowadzenie warsztatów.

Zgromadzonej publiczności, za zaangażowanie i aktywny udział.

Piotrowi Środzie (last but not least), za nagrywanie spotkania.

---

⁵ Pomysłodawcą „szwedzkiej książki” jest Moderator